

POLSKI INSTYTUT STUDIÓW NAD SZTUKĄ ŚWIATA W WARSZAWIE
PAŃSTWOWY INSTYTUT HISTORII SZTUKI W MOSKWIE
UNIWERSYTET MIKOŁAJA KOPERNIKA – ZAKŁAD HISTORII SZTUKI
NOWOCZESNEJ WYDZIAŁU SZTUK PIĘKNYCH, KATEDRA HISTORII SZTUKI I
KULTURY WYDZIAŁU NAUK HISTORYCZNYCH I
BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA

zapraszają na

I SYMPOZJUM POLSKICH I ROSYJSKICH HISTORYKÓW SZTUKI W TORUNIU
POLSCY I ROSYJSCY ARTYŚCI I ARCHITEKCI W KOLONIACH

ARTYSTYCZNYCH ZAGRANICĄ I NA EMIGRACJI POLITYCZNEJ 1815 – 1990

Muzeum Uniwersyteckie w Toruniu , Plac Rapackiego 3

27 – 28. 06. 2013

Symposium jest wynikiem I Konferencji Polskich i Rosyjskich Historyków Sztuki
POLSKA – ROSJA: SZTUKA I HISTORIA, która odbyła się w Warszawie w dniach
12-14. 09. 2012.

Program konferencji podzielony zostanie na cztery sekcje, po dwie równoległe w
obydwu dniach:

I. POLACY I ROSJANIE W KOLONIACH ARTYSTYCZNYCH W EUROPIE (RZYM,
PARYŻ, MONACHIUM) W XIX I NA POCZĄTKU XX WIEKU

Początek wspomnianego okresu łączy się z kongresem wiedeńskim i stabilizacją
polityczną Europy. Po 1815 roku pojechali do Rzymu stypendyści polscy z
artystycznych oddziałów Uniwersytetów: Wileńskiego, Krakowskiego i
Warszawskiego i rosyjscy z Akademii Sztuk Pięknych w Petersburgu, którzy
nawiązali ze sobą koleżeńskie kontakty i studiowali w tych samych pracowniach.
Po upadku powstania listopadowego pojawili się w Paryżu pierwsi polscy artyści –
emigranci polityczni. W drugiej połowie XIX wieku Polacy i Rosjanie stykali się we
wszystkich europejskich środowiskach. Wielu Polaków było stypendystami
Akademii Sztuk Pięknych w Petersburgu. Znane są polsko-rosyjskie związki
małżeńskie i kontakty towarzyskie. Wielu polskich artystów z Paryża wystawiało
w Rosji.

II. POLACY I ROSJANIE W ECOLE DE PARIS I INNYCH ŚRODOWISKACH
ARTYSTYCZNYCH 1910-1939

Od około 1910 roku do 1939 Polacy, Rosjanie oraz Żydzi (zwłaszcza pochodzący z
dawnych ziem wschodnich Rzeczypospolitej, potem zachodnich guberni
Cesarstwa) tworzyli w Paryżu jedno środowisko, związane m.in. z pracowniami La
Ruche. Po rewolucji 1917 roku wielu artystów z Rosji było politycznymi
emigrantami; w przeciwieństwie do nich polscy artyści, przyjeżdżający po
studiach zwłaszcza w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, mogli liczyć na opiekę
odrodzonego państwa. Skomplikowane okazywały się problemy identyfikacji
narodowej. Niektórzy artyści, którzy przyjechali z Rosji uważali się za Polaków,
choć nigdy nie byli w Polsce, inni wystawiali jako Rosjanie, choć
pochodzili z Polski. Polacy i Rosjanie kontaktowali się także w innych środowiskach
– w Berlinie czy Nowym Jorku.

III. POLSCY I ROSYJSCY ARCHITEKCI ZAGRANICĄ

Polscy architekci już w XIX wieku kształcili się i działali w Europie Zachodniej, Ameryce Północnej i Południowej. Problemem w interpretacji polsko-rosyjskich relacji jest działalność polskich (lub polskiego pochodzenia) architektów, wykształconych w Petersburgu czy Moskwie i czynnych w Rosji do czasów rewolucji 1917 roku. Część z nich wówczas wyjechała do Polski, niektórzy przenieśli się do innych państw Europy lub Azji, inni pozostali w Rosji. Wielu architektów Rosjan po 1917 roku podążyło na emigrację m.in. do Jugosławii, Francji, Niemiec i USA. Na emigracji uformowało się nowe pokolenie architektów, pracujących i kształcących się w państwach osiedlenia. Druga fala rosyjskich architektów-emigrantów po II wojnie światowej udała się głównie do USA i Australii. W okresie po II wojnie światowej także polscy architekci-emigranci tworzyli w różnych częściach świata.

IV. TWÓRCZOŚĆ POLSKICH I ROSYJSKICH ARTYSTÓW NA EMIGRACJI POLITYCZNEJ

Zmiany polityczne w Rosji po rewolucji 1917 i wojnie domowej spowodowały emigracje artystów - początkowo masową pierwszą falę wyjazdów, a następnie indywidualne wyjazdy czy ucieczki. Do środowiska emigracji dołączyli Rosjanie, przebywający zagranicą od przedrewolucyjnych czasów. W ten sposób dokonał się podział na przebywających w ZSRR i na Rosyjską Emigrację (Russkoje zarubieże). Początkowo miały one przeciwstawny politycznie charakter, narastający w czasach pogłębiającej się samoizolacji ZSRR. Później jednak niektórzy artyści emigracyjni sympatyzowali z władzami radzieckimi i utrzymywali z nimi kontakty. Interesującym aspektem polsko-rosyjskich stosunków jest działalność tzw. „białej emigracji” rosyjskiej w międzywojennej Polsce. Rosyjska emigracja posiadała kontakty z polską emigracją, która podczas II wojny światowej i po 1945 roku osiadła przede wszystkim w Wielkiej Brytanii, Francji, USA, Kanadzie czy Australii. Emigracyjni artyści obydwu narodów nie tylko wnieśli wkład do światowej kultury, lecz niekiedy także pośredniczyli w przyswojeniu światowego dorobku przez własne narodowe kultury. Na emigracji powstawały polskie i rosyjskie związki i grupy artystów, działały galerie, wydawano książki i czasopisma. Ostatnia chronologicznie część sympozjum zostanie zamknięta na 1990 roku.

Przewidziane są dwa wieczorowe spotkania i dyskusje panelowe:

- Stan badań nad twórczością artystów i architektów w koloniach artystycznych zagranicą i na emigracji politycznej,
- Perspektywy polsko-rosyjskich badań nad koloniami artystycznymi zagranicą i na emigracji politycznej.

Organizatorzy przewidują udział 40 osób, po 20 osób z Polski i Rosji. Zgłoszenia do 28 lutego 2013 na adres: jmalin@umk.pl

Językami sympozjum są polski i rosyjski. Na referat przeznaczone jest 20 minut, a następne 10 na pytania i przygotowanie następnego wystąpienia.

Polscy uczestnicy konferencji sami pokrywają koszty noclegu i wyżywienia.

Organizatorzy mogą pomóc w rezerwacji noclegu w Domach Akademickich.

Rosyjskim uczestnikom organizatorzy pokrywają koszty noclegu i wyżywienia.

Organizatorzy sympozjum:

Prof. zw. dr hab. Jerzy Malinowski – kierownik Zakładu Historii Sztuki Nowoczesnej Wydziału Sztuk Pięknych UMK jmalin@umk.pl ; prezes Polskiego Instytutu Studiów nad Sztuką Świata

Dr Krzysztof Nierzwicki – dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej UMK

krzysztof.nierzwicki@bu.umk.pl

Prof. dr hab. Jan W. Sienkiewicz – kierownik Zakładu Historii Sztuki i Kultury

Polskiej na Emigracji Wydziału Nauk Historycznych UMK janwikt1@yahoo.it

Prof. zw. dr hab. Świetłana Czerwononaja – profesor Katedry Etnologii i Antropologii

Kulturowej Wydziału Nauk Historycznych UMK swetlana@umk.pl

Dr Liliana Górska – sekretarz naukowy Biblioteki Uniwersyteckiej UMK

liliana.gorska@umk.pl

Emilia Ziółkowska – doktorant Katedry Historii Sztuki i Kultury Wydziału Nauk

Historycznych UMK, sekretarz naukowy sympozjum emiliazet@o2.pl

I SYMPOZJUM POLSKICH I ROSYJSKICH HISTORYKÓW SZTUKI W TORUNIU

POLSCY I ROSYJSCY ARTYŚCI I ARCHITEKCI W KOLONIACH

ARTYSTYCZNYCH ZAGRANICĄ I NA EMIGRACJI POLITYCZNEJ 1815 – 1990

Muzeum Uniwersyteckie w Toruniu , Plac Rapackiego 3

27 – 28. 06. 2013

Zgłoszenie uczestnictwa w sympozjum

Imię

Nazwisko

Stopień naukowy

Instytucja (uczelnia, wydział, instytut, zakład)

Adres miejsca pracy

Adres do korespondencji

Telefon

Faks

E-mail

Tytuł wystąpienia

Abstrakt wystąpienia (do 1000 znaków)

Rezerwacja noclegu dla uczestników z Polski

Okres pobytu w Polsce (w celu wystawienia zaproszenia) dla uczestników z Rosji.